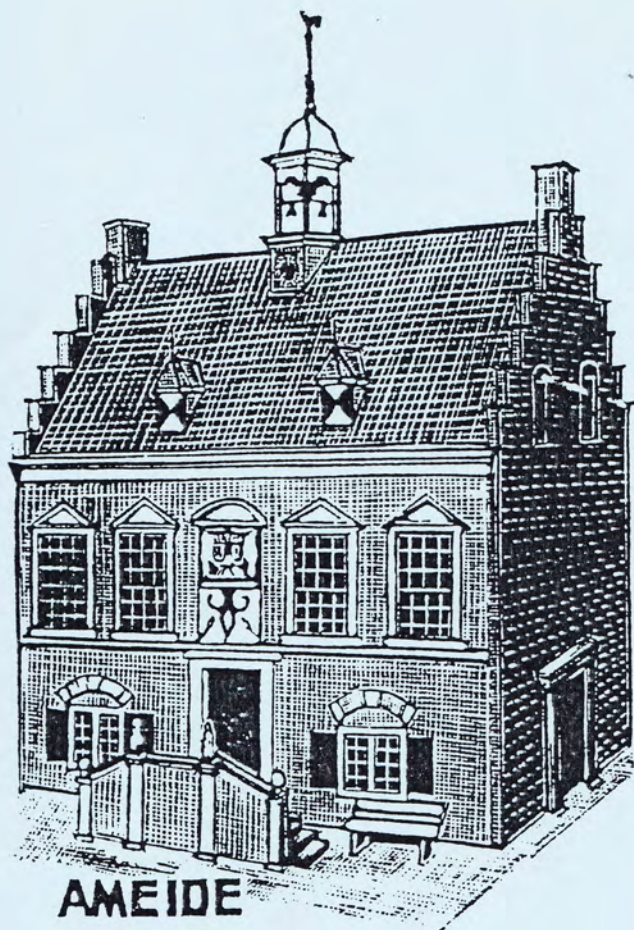
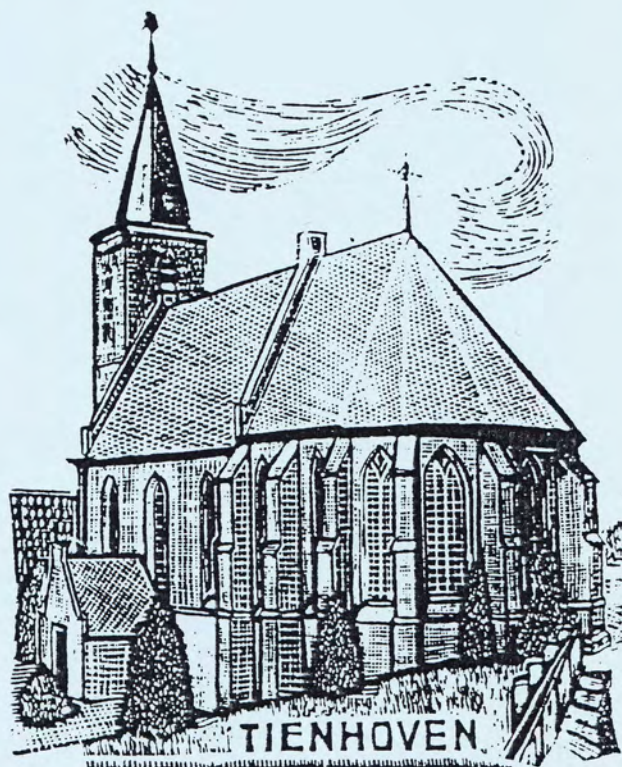


*Historische Vereniging  
Ameide en Tienhoven*



Jaargang 11

Nr. 4



# NIEUWSBLAD VAN DE HISTORISCHE VERENIGING AMEIDE en TIENHOVEN

De Vereniging is gevestigd in Ameide en heeft haar domicilie in het oude Stadhuis aldaar. Ze is opgericht op 13 december 1989 en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Dordrecht onder nummer 40324336.

## BESTUUR:

Voorzitter	G. Streefkerk, Paramasiebaan 11, 4233 EX Ameide, ☎ 601369
Secretaris	P. Will, Hazelaarlaan 21, 4233 HN Ameide, ☎ 602535
2e secretaris	G.W. Groenendijk, De Bogerd 3, 4233 GN Ameide, ☎ 601886
Penningmeester	J. Stasse, De Bogerd 19, 4233 GN Ameide, ☎ 602488
Alg. adjunct	A.M. den Oudsten, Kerkweg 29, 4235 VT Tienhoven, ☎ 601249
Lid	J.D.C. Laroo, Voorstraat 8, 4233 EA Ameide, ☎ 602026
Lid	C.J. Neels, Lekdijk 24, 4235 VL Tienhoven ☎ 601320
Lid	C. den Oudsten, Hogewaard 12, 4235 VS Tienhoven, ☎ 601966

## CORRESPONDENTIEADRES

P. Will

## EXCURSIES

A.M. den Oudsten

## REDACTIEADRES KWARTAALBLAD

J.D.C. Laroo

## LEDENADMINISTRATIE

J. Stasse

## CONTRIBUTIE

Deze bedraagt fl 25,- per jaar, over te maken op bankrekening nummer 301952248 van de Rabobank te Ameide t.n.v. de penningmeester van de vereniging.

\* Het Nieuwsblad november 2000 ( jaargang 11 nr. 4)

## RUBRIEKEN:

### Verantwoording

- Het Verenigingsnieuws: o.a. de voorzitterswisseling, verslagen van excursies, schenkingen, ledenlijst, etc.
- Oproep 'Open Dag' in 'Café Boerenklaas' te Brandwijk
- G.W. Groenendijk: Werkgroep Genealogie + Versluis-fragment
- J.P. Veerman: Een acte uit 1286 aangaande Arnoud van Herlaer
- H. en W. Swenger: 'Het wapen van Ameide' (vervolg en reacties)
- S. van de Nadort: Vervolg: geschiedenis van het Stadhuis
- P. van Toor: Onze overbuur Lopik
- R.F. van Dijk: Kribbige kwestie verdeelt Noord en Zuid
- C.J. Neels: Ameide sinds 1987 beschermd stadsgezicht

## VAN REDACTIEZIJDE

*De nederige dagen van november  
zijn weer gekomen, grijze als een emmer;*

Zo begint het gedicht 'November' van Gerrit Achterberg om te besluiten met:

*Huizen verwijderen zich van elkaar.  
Wij kijken in de gaten van het jaar.*

Die laatste zin zou je desnoods in de mond kunnen leggen van het koortje redactieleden. In maart verscheen het eerste nummer van jaargang 11; in juni de forse verzameling bijdragen van Peet van Toor en nu ligt voor u het 'slotakkoord' 2000.

Hoe het ook zij, een dankbare redactie kan melden dat weer menig medewerker zijn tanden heeft gezet in de historiekoek, waaruit blijkt dat die nog lang niet op is. Eveneens vermeldenswaard is dat zij van verschillende zijden lovende reacties heeft ontvangen op het laatste dubbel(dik)- nummer: 2/3. Dat is ook de reden dat de leden dit jaar moeten genoegen nemen met drie nummers; de hekkensluiter heet deel 4.

### Wat de inhoud aangaat:

Behalve een en ander aan verenigingsnieuws gaat dhr. Veerman terug naar eeuwen her-herlaer. Verder treden auteurs buiten onze oevers en kijken zelfs verder dan Tienhovens wapen en Ameide Bastidestad door de blik te richten op het Lopikse.

Wat zo'n pontje al niet teweeg kan brengen!

Dat rivieren verwijdering (evenzo de herfst) én verbinding brengen aan huizen en dorpen wist u, maar dat er ook twist door kon ontstaan, verneemt u in het artikel van de heer Van Dijk, dat we hebben overgenomen uit het blad van het Hoogheemraadschap.

Gegevens van stadhuis en knekelhuis zijn verder uitgepluisd.

De redactie verwacht dat er dusdoende voldoende variatie in is terug te vinden, zodat u het geheel niet ervaart als

*'grijze als een emmer'.*

In het eerste nummervan het volgend jaar doen een boekje open over enige Diepenhorsten-eigens.

## VAN DE BESTUURSTAFEL EN VERDER VERENIGINGSNIEUWS

### DE VOORZITTERSWISSELING:

Dit is o.i. de belangrijkste mededeling. In de bestuursvergadering van juni meende onze voorzitter dhr. G. Streefkerk - gezien zijn leeftijd - het moment gekomen om de voorzittershamer over te geven aan een jonger medelid. Uiteraard kon het bestuur hier begrip voor opbrengen en aan de wens verder als bestuurslid-zonder-portefeuille te blijven fungeren, is onder dankzegging voor zijn enorme inzet voldaan.

Het zal u bekend zijn dat statutair de functies binnen het Bestuur onderling behoren geregeld te worden. Dit heeft in goed overleg zijn beslag gekregen en is dhr. A.M. den Oudsten onze nieuwe voorzitter. Wij wensen hem sterkte en wijsheid toe.

### DE CONTRIBUTIE

Op de jaarvergadering van 11 mei 2000 is besloten de contributie met f 5,- te verhogen tot f 30,- 's jaars.

### HET HERSTEL VAN BEIDE KNEKELHUIZEN VOLTOOID

Onze teruggetreden voorzitter veronderstelde meer vrije tijd te krijgen en had dus toegezegd een artikel te wijden aan de voltooiing der renovatie van de huisjes op zowel het Tienhovense als het Ameidese kerkhof. Mooi niet, onvermoeibaar als hij is, kon hij zijn dienstwerk als ras appelraskenner en -plukker niet laten. Nu heeft hij toegezegd dat we in de volgende aflevering weer een appèl op hem kunnen doen. Als appeltje voor de dorst volstaan we thans met het plaatsen van een inschrijving op het bouwen van een 'lijkhuisje', ijzer hek en herstel van de muur voor het kerkhof van Ameide, Anno 1873. Lees verder op bladzijde 6.

### HET WESSELS-MONUMENT

Van mevr. Wessels-Everaars, de weduwe van oud-burgemeester D. Wessels ontvingen we een bedankbrief. Hierin spreekt zij haar blijdschap en bijzondere dank uit voor de invloed die de Historische Vereniging heeft aangewend '*opdat het er na zoveel jaren weer prettig en verzorgd bijstaat*', aldus de brief.

Waarvan akte!

### DE EXCURSIES

We mogen terugzien op 2 zeer geslaagde tochten:

1- Op zaterdagmiddag 9 september waren ruim veertig leden te gast bij de familie Van der Ham aan de Bordenweg, nummer 2. Wij werden gul onthaald in de partytent, die speciaal voor die gelegenheid was opgezet. Gastheer Krijn in oer ornaat heeft de de bezoekers - in twee groepen gesplitst - doen genieten van zijn spulletjes-door-de-tijd-heen-verzameld en van zijn toelichtingen erbij geleverd. Voorwerpen te talrijk om ze alle op te sommen waren er uitgesteld, bijv. zijn collectie gladde ijzers - made in Ameyde -. Jazeker: plaatselijk gefabriceerde schaatsen - maker de Termeise smid Vermeulen -.

Op deze wijze werd het nuttige - ons gevoel van eigenwaarde een tikje opgekrikt - en het aangename - hoe zinvol zijn zulke ontmoetingen van mensen onderling en met menselijke maakfels uit voorbije tijden.

Voor zo'n middag past heel, heel veel dank aan het echtpaar Van der Ham en t.a.v. hun museum-in-spe is het bezit van zo'n verzameling een gelukwens waard!

2- Zes weken later, zaterdag 21 oktober hebben 36 koppen d.w.z mnl. + vr. leden vn onze Vereniging) zich kunnen inschepen. De in de jaren '70 compleet gerestaureerde 'Kapitein Kok' heeft met een 300 medepassagiers een historische tocht gemaakt: Schoonhoven - Rotterdam v.v.

Tijdens deze zgn. Herman-de-Man-tocht zijn we getrakteerd op koffie, koek en broodjes - nou ja: die kon je kopen -. En op verhalen, o.m. over de lijnstoomboten sinds 1865 op de

Lek, en over o.a. Herman de Mans boekje dat hij in 1926 had geschreven voor de Reederij o/d Lek: '*Hollanders komt naar het water*'.

Vanaf zo'n radersalonboot had hij zijn impressies weergegeven van de dorpen waarvan de silhouetten achtereenvolgens beurtelings aan stuur-of bakboord opdoemden. In bijzonder bloemrijke taal had hij zijn vergezichten vastgelegd.

Wat hebben we verder genoten van de schitterende tocht onder eveneens schitterende weersomstandigheden. Je wordt er echter ook een beetje weemoedig van. Tijdens zo'n vaartocht borrelen toch herinneringen aan vervlogen tijden op.

Weet u nog van die grote en grootse vooroorlogse Lekboten, die van alles vervoerden: van partijen kaas, rollen touw, vaten bier, koppeltjes koeien, manden pluimvee en kersen tot hele drommen kooplui en andersoortige passagiers toe. Een retourtje Ameide-Rotterdam, dat waren onze uitjes, wat iets van een gulden kostte. Voor zo'n krats kreeg je dik zes uur varen en was er bovendecks een heleboel te zien. Was 't wat winderig of regende 't, dan was 't een lust tussendecks te dwalen en de lucht van kolen op te snuiven en naar het stampen van de machines te luisteren.

De lijndiensten te water zijn gestopt in 1948.

Tot slot nog een nieuwtje voor degenen die er de smaak van te pakken hebben of deze keer niet in de gelegenheid waren mee te gaan. Volgend voorjaar, zaterdag 14 april 2001, maakt de boot 'Kapitein Kok' de tocht over de boven-Lek: die gaat dan van Schoonhoven naar Culemborg en terug.

U krijgt hier tijdig meer over te horen.



## EEN BACH-AVOND

Op het moment dat we dit schrijven, moet deze bijeenkomst nog plaats vinden. We hebben onze burgemeester T.den Breejen bereid gevonden om op woensdag 8 november ons ter ere van het Bachjaar in te leiden in het levenswerk van Johann S. Bach. Zowel kwalitatief - dit t.a.v. onze geachte spreker, die met praet en plaat ons zal weten te boeien - als kwantitatief - dit t.a.v. de talrijke belangstellende hoorders - belooft dit weer een leerzame en aangename avond te worden.

## HET RAADSPEL OP DE TERMEISE PAARDENMARKT

We beperken ons ditmaal tot de uitslag van het raadspelletje, omdat van het kaarten- en boekenfront geen groot nieuws te melden valt.

De voorwerpen waarnaar men moest gissen, hadden te maken met zeg maar het boeren- en buitenluiwerk. Vandaar dat het de plaatselijke petjes toch te boven ging. Zie het resultaat: Termeienaar noch Tienhovenaar is in de prijzen gevallen.

En wat waren nou toch die getoonde voorwerpen?

Nr. 1 was een praam of prangijzer. Zo'n neusknijper werd voor een lastig paard gebruikt.

Nr. 2: een ijspriem, bedoeld om een stok in te steken en met deze geharde punt het ijs te breken of te verplaatsen.

Nr. 3; soort harkje om (bloem)bollen uit de grond te lichten.

Nr. 4: een stuk gereedschap voor het slaan van 'platte nagels' oftewel klinknagels.

Nr. 5: schoenmakersgereedschap speciaal gebruikt bij het naaien en stikken, ook gebruikt door zadelmakers.

De prijzen (Aktiobonnen van resp. 25, 15 en 10 gulden gaan respectievelijk naar C.J.P.

Bogers te Lexmond; R.J. Arkeveld te Meerkerk en A. Vroon te Gorkum, waarbij laatstgenoemde een eervolle vermelding verdient voor zijn tekening en schriftelijke toelichting bij her raadselige nummer 4.

## HET LOT VAN D' OUWE LOSWAL EN DE SLOOP VAN DE STEIGERS

Een bestuursdelegatie heeft de voorlichtingsavond inzake de dijkversterking betreffende het traject Tienhoven-Everdingen bijgewoond. Deze werd op 6 september in 'Het Spant' gehouden door het Hoogheemraadschap.

Aldaar zijn na de breedvoerige uiteenzettingen o.a. door onze voorzitter vragen gesteld in hoeverre het oudehaven-zicht vanaf en naar de Lek zoveel als maar mogelijk was, ontzien zou worden. Dit mede i.v.m. het feit dat Ameide behoort tot de zgn. Bastidesteden.

Daar het antwoord toch wel vrij vaag bleef, heeft het bestuur gemeend alsnog binnen de gestelde termijn een brief naar het College van Gedeputeerde Zaken Zuid-Holland te verzenden om het standpunt te verduidelijken, temeer daar onze vereniging nimmer in enig officieel overleg werd betrokken.

Eveneens waren twee bestuursleden uitgenodigd om op woensdag 18 oktober gehoord te worden door de Commissie Bezwaar- en Beroepschriften. Zowel de groep-Westerhout als onze Vereniging had namelijk voor de bewuste Raadsvergadering een bezwaarschrift ingediend tegen het B. en W.-voorstel een sloopvergunning aan te vragen aangaande de steigers van de oude loswal.

## WAT WE ONTVINGEN

Drie boeken:

- Van dhr. G.A. Verduin kregen we het boekwerk: "*Tussen de Diefdijk en de Zouwendijk*" door Dr. Aart Bijl.
- Van Bestuur en Directie van "Open Vensters" te Ameide het gedenkboek "*Waar mensen wonen*" over 25 jaar ouderenzorg. Dit uit erkentelijkheid voor de hulp, die onze vereniging heeft geboden bij de vervaardiging van het boek en de organisatie van de tentoonstelling.
- En van dhr. J. Brüll, de secr. van de Herman de Man-vereniging de pocket: "*Een avondje in Muscadin*", geschreven door Jaap Romijn en Mr. A. Roothaert. Fragmenten hieruit gaan over dokter Jesse in Meiveld (= Ameide).
- Verder fotomateriaal van André Tukker over het boezemgemaal t/m de sloop en via hem van dhr. R.P. de Jongh enkele foto's van de decoratie van dhr. L. Spek te Tienhoven op 29 apr. '50.

## **PERSONALIA EN HET LEDENBESTAND**

Wij ontvingen het bericht van het overlijden van de heer J.H. de Bruijn te Doorn. Deze was met zijn echtgenote mede een der eerste oprichters van de Historische Vereniging. Zijn voorgeslacht stamde uit Ameide. Naar de De Bruynen heeft hij veel onderzoek gedaan en gepubliceerd en tegelijk een en ander van Ameides historie vastgelegd. Op die stukken en de stamboom-De Bruyn komen t.z.t. nog terug. Eveneens is overleden dhr. C.J. Versluis te Ameide.

Bedankt als lid heeft dhr. Fr. van Oort, Ameide, tevens dhr L. Stout en mevr. Albregts wegens vertrek naar elders.

Nieuwe leden:

Dhr. R. Kersbergen te Ameide  
Fam. B. Nagtegaal te Ameide  
Dhr. W. de Jong te Meerkerk  
Mevr. H.J.C. Sannes-Haaring te Rhenen

Op de Paardenmarkt meldden zich nog eens 4 nieuwe leden, t.w.

Fr. Dekkers te Ameide  
Fam. J. Veen te Ameide;  
N. Versluis te Hengelo  
K. Woudenberg te Zwijndrecht.

## **OPROEP OM NAAR DE OPEN DAG TE KOMEN**

Op zaterdag 25 november wordt er van 10.00 tot 17.00 uur in de 'Boerenklaas', Gijbelandsdijk 42 in Brandwijk-Molenaarsgraaf een open dag gehouden. Deze is georganiseerd door de HOAF (= Historisch Overleg Alblasserwaard & Vijfheerenlanden) in samenwerking met de genealogische Contactgroep.

Ieder die geïnteresseerd is in historisch erfgoed en/of het voorgeslacht m.n. uit deze contreien is van harte welkom.

Alle Historische Verenigingen uit de regio komen met een uitstalling van hun onderzoeksresultaten, (prentbrief)kaarten, boek- en bladuitgaven, enzovoorts.

Beslist een bezoek meer dan waard; de toegang is gratis en er is volop parkeergelegenheid!

## Van de Werkgroep Genealogie

In het nieuwsblad van onze Vereniging jaargang 10 nr. 4 is beschreven dat gekeken zal worden of er een Werkgroep Genealogie opgericht zou kunnen worden. Sinds medio 1999 is gewerkt aan deze oprichting. In Ameide en Tienhoven hebben we een aantal mensen gevonden die zelf bezig zijn met genealogisch onderzoek of die daarin geïnteresseerd zijn. Met deze groep mensen zijn we inmiddels een paar keer bijeengewees in het Stadhuis van Ameide. Het belangrijkste onderwerp dat we hebben besproken gaat over de vraag welke activiteiten zouden we als Werkgroep willen ontplooiën.

Daaruit is naar voren gekomen dat we zouden willen beginnen om de gegevens van Burgerlijke Stand en de Bevolkingsregisters van Ameide en Tienhoven in kaart te brengen. Om te kunnen bepalen hoe we dit het beste aan moeten pakken en omdat hiermee veel werk is gemoeid hebben we ons georiënteerd bij enkele collega Verenigingen, bij de gemeente archivaris van het Stadsarchief te Gorinchem en bij de Gemeente Zederik. Momenteel zoeken we nog naar de methode om de gegevens vast te leggen, dit kan bijvoorbeeld op de volgende manieren: in het archief overschrijven, maken van kopieën in het archief of scannen van de documenten en deze opslaan op Cd-rom. Ook moeten we nog kijken op welke wijze de aldus verkregen gegevens presentabel moeten worden gemaakt, bijvoorbeeld:

- lijsten van gegevens, gezinsoverzichten of kopieën van de akten
- de gegevens bewerken met behulp van genealogisch computerprogramma
- de gegevens plaatsen op het internet.

Een ander onderwerp waar we ons mee bezig zouden willen houden is het in kaart brengen en verwerken van de gegevens die inmiddels aanwezig zijn in het archief van de Historische Vereniging. In de loop der tijd heeft de Vereniging een aantal genealogische boeken en tijdschriften ontvangen. Ook heeft de Vereniging een aantal dossiers met genealogische gegevens. Het hierna volgende fragment van de familie Versluis geeft daar een goed voorbeeld van. Dit fragment wordt een parenteel genoemd, omdat de nakomelingen van de stamhouder in mannelijke als vrouwelijke lijn in beeld worden gebracht. Deze parenteel is opgebouwd en samengesteld uit:

- een genealogie van de familie Versluis die op het internet kan worden gevonden
- een genealogie van de familie Van den Heuvel waarvan de Vereniging onlangs een exemplaar van een lid heeft ontvangen
- reeds uitgevoerd eigen onderzoek.

Nadrukkelijk moet nog worden vermeld dat de hierna afgedrukte parenteel niet compleet is, nader onderzoek is daarvoor noodzakelijk. Wel willen we de lezer uitnodigen om aanvullingen en verbeteringen aan de Genealogische Werkgroep door te geven.

Vermeldenswaardig is dat naar aanleiding van de genealogische publicatie in ons Nieuwsblad jaargang 10 nr. 4 enkele reacties met aanvullende gegevens zijn ontvangen. Op deze wijze kan kennis worden gebundeld om te komen tot een uitbouw van genealogische informatie van de in Ameide en Tienhoven wonende en gewoond hebbende families. Indien u beschikt over gegevens die van genealogisch waarde is, dan vragen wij u om deze beschikbaar te stellen aan de Genealogische Werkgroep. Inzien en of kopiëren van deze gegevens kan natuurlijk ook.



Heeft u vragen of suggesties, bent u geïnteresseerd of kent u mensen die bezig zijn met een genealogisch onderzoek, dan vragen wij u om contact op te nemen met Gert Groenendijk, tel 0183 601886.

---

### Eerste Generatie

1. **Paulus Versluijs** gedoopt 27-0?-1756, Meerkerk, (zoon van **Jan Klaasz. Versluijs** en **Jannigje Cornelisdr Rietveld**) trouwde **Maria Schakel**, gedoopt 08-11-1772, (dochter van **Mennekes Schakel** en **Annigje van de Werken**) overl. 10-09-1847, Lexmond. Paulus overleed 06-05-1836, Lexmond. **Maria**: Gedoopt in Hoornaar of Meerkerk  
*Kinderen:*
  - + 2. i **Jan Versluijs** geb. 01-06-1795.
  3. ii **Minnekes Versluis** geb. 08-01-1797, Meerkerk, trouwde 09-06-1825, te Lexmond, **Beertje de Hoop**, geb. 13-01-1803, Tienhoven (ZH), (dochter van **Jan de Hoop** en **Lijsje Damsteeg**). Minnekes overleed 21-03-1864, Lexmond. In 1859-1860 wethouder van Lexmond.
  4. iii **Klaas Versluis** geb. 11-10-1798, Meerkerk, trouwde 25-03-1824, te Lexmond, **Jannigje de Hoop**, geb. 07-08-1804, Lexmond, (dochter van **Jan de Hoop** en **Lijsje Damsteeg**). Klaas overleed 04-11-1830, Lexmond.
  - + 5. iv **Annigje Versluis** geb. 30-08-1801.
  6. v **Dirk Versluis** geb. 11-01-1804, Lexmond.
  - + 7. vi **Dirk Versluis** geb. 12-10-1805.
  8. vii **Kornelis Versluis** geb. 12-06-1808, Hagestein, trouwde 1833, te Lexmond, **Pietertje de Hoop**, geb. 1806, Lexmond, (dochter van **Jan de Hoop** en **Lijsje Damsteeg**). Kornelis overleed 29-05-1884, Lexmond.
  9. viii **Arie Versluis** geb. 26-07-1812. geboorteplaats is Lopik of Lexmond(Lakerveld).
  10. ix **Leendert Versluis** geb. 03-04-1815, Lexmond, trouwde 1843, te Lexmond, **Annigje Benschop**, geb. 1822, Hei- en Boeicop, (dochter van **Roelof Benschop** en **Deliana van Dieren**). Leendert overleed 12-08-1871, Lexmond.
  11. x **Poulus Versluis** geb. 15-01-1818, Lexmond, trouwde 1844, te Lexmond, **Annigje van Tienhoven**. Poulus overleed 06-05-1852, Hei- en Boeicop.

### Tweede Generatie

2. **Jan Versluijs** geb. 01-06-1795, Meerkerk, trouwde 11-10-1832, te Lexmond, **Gerrigje de Jong**, geb. 14-12-1813, (dochter van **Gerrit de Jong** en **Neeltje Bikker**) overl. 28-07-1855, Lexmond. Jan overleed 14-08-18??, Ameide. Overleden op 14-08-1868 (of 1876).  
*Kinderen:*
  - + 12. i **Maria Versluis** geb. 27-10-1832.
  - + 13. ii **Neeltje Versluis** geb. 17-09-1835.
  - + 14. iii **Paulina Versluis** geb. 19-02-1838.
  15. iv **Geerit Versluis** geb. 12-08-1840, Lexmond, trouwde **Gerrigje Adriana Labrie**.
  16. v **Paulus Janse Versluis** geb. 14-09-1842, Lexmond, trouwde (1) **Marigje van Kleef**, trouwde (2) **Pietertje Versluis**. Paulus overleed 14-02-1904, Noordeloos.

17. vi **Antonie Versluis** geb. 13-11-1843, Lexmond, trouwde **Teuntje Hazendonk**.  
Antonie overleed 05-02-1907, Tienhoven (ZH).
18. vii **Klaas Versluis** geb. 09-02-1845, Lexmond, trouwde **Maria van der Plas**.
- + 19. viii **Teuntje Versluis** geb. 27-04-1847.
20. ix **Jan Versluis** geb. 11-03-1849, Lexmond, trouwde **Cornelia Vroon**. Jan overleed  
29-11-1920, Lexmond.
21. x **Dirk Versluis** geb. 15-08-1850, Lexmond.
22. xi **Annijge Versluis** geb. 25-04-1852, Lexmond, trouwde **Adrianus Schotman**.  
Annijge overleed 22-08-1919, Ameide.
23. xii **Gerrigje Versluis** geb. 22-05-1854, Lexmond, overl. 25-08-1854, Lexmond.
5. **Annijge Versluis** geb. 30-08-1801, Hagestein, trouwde 04-01-1821, te Lexmond, **Nicolaas van den Heuvel**, alias : **Klaas** geb. 23-10-1796, Lexmond, (zoon van **Pleun van den Heuvel** en **Annijge Oskam**) beroep molenaar. Annijge overleed 13-01-1864, Lexmond. geboorteplaats zou ook Hei- en Boeicop kunnen zijn.
- Kinderen:*
24. i **Maria van den Heuvel** geb. 08-10-1830, Lexmond, trouwde (1) 20-11-1852, te  
Ameide, **Gerrit van den Heuvel**, geb. circa 1817, Ameide, (zoon van **Maarten van den Heuvel** en **Maria van den Heuvel**) beroep schipper, trouwde (2) 03-04-1862, te  
Lexmond, **Frederik van den Heuvel**, geb. 20-02-1830, Lexmond, (zoon van  
**Cornelis van den Heuvel** en **Cornelia Versteeg**).
- + 25. ii **Amel van den Heuvel** geb. 02-12-1833.
26. iii **Klazina van den Heuvel** geb. 12-06-1835, Lexmond, beroep dienstbode, trouwde  
05-12-1862, te Lexmond, **Klaas Veen**, geb. circa 1838, Tienhoven (ZH), (zoon van  
**Pieter Veen** en **Cornelia Hart**) beroep bouwman.
- + 27. iv **Hendrik van den Heuvel** geb. 27-01-1836.
28. v **Frederik van den Heuvel** geb. 27-04-1837, Lexmond, beroep bouwman, trouwde  
22-12-1870, te Leerbroek, **Fleurtje Besfelo**, geb. circa 1823, Leerbroek.
- + 29. vi **Paulus van den Heuvel** geb. circa 1838.
30. vii **Janna van den Heuvel** geb. 01-02-1842, Lexmond, trouwde 30-06-1864, te  
Lexmond, **Herber van Weenen**, geb. circa 1840, Meerkerk, (zoon van **Leendert van Weenen** en **Neeltje Duisert**) beroep arbeider.
7. **Dirk Versluis** geb. 12-10-1805, Lexmond, beroep bouwman, trouwde 25-05-1838, te Lexmond,  
**Willempje van Zessen**, alias : **Wilmpje** geb. 28-10-1813, Lexmond, (dochter van **Peter van Zessen** en **Bastiaantje van Vliet**) overl. 26-05-1894, Ameide. Dirk overleed 12-01-1871,  
Ameide.
- Kinderen:*
- + 31. i **Maria Versluis** geb. circa 1839, Lexmond, beroep bouwvrouw, trouwde 03-08-1860,  
te Ameide, **Reginus den Hartog**, geb. 28-09-1832, Asperen, (zoon van **Abraham den Hartog** en **Adriana Maria Gerdessen**) beroep bouwman, overl. 09-04-1873,  
Ameide. Maria overleed 24-03-1924, Ameide. (voor nakomelingen zie Nieuwsblad  
van de Historische Vereniging Jaargang 10 nr. 4)

+ 32. ii **Peter Versluis** geb. 04-12-1840.

**Derde Generatie**

12. **Maria Versluis** geb. 27-10-1832, Lexmond, trouwde 23-01-1851, te Lexmond, **Steven den Hartog**, geb. 29-06-1826, Meerkerk, (zoon van **Cornelis Jansz den Hertog** en **Maaïke Peek**) beroep bouwman, 1894 herbergier, overl. 09-01-1900, Lexmond. Maria overleed 14-08-1891, Lexmond.

*Kinderen:*

33. i **Maaïke den Hartog** geb. 18-07-1851, Lexmond, overl. 13-03-1852, Lexmond.

34. ii **Maaïke den Hartog** geb. 08-12-1853, Leerdam, trouwde 16-05-1874, te Lexmond, **Alewijn Versluis**, geb. circa 1849, Lexmond, (zoon van **Arie Versluis** en **Maria de Gans**) beroep arbeider, bouwman. Maaïke overleed 04-02-1894, Lexmond.

35. iii **Gerrigje den Hartog** geb. 31-01-1856, Leerdam, overl. 17-05-1868, Lexmond.

36. iv **Aaltje den Hartog** geb. 18-08-1857, Lexmond, trouwde 06-04-1894, te Lexmond, **Jan Vroon**, geb. circa 1868, Lexmond, (zoon van **Gerrigje Vroon**) beroep werkmán. Aaltje overleed 19-06-1899, Lexmond. **Jan**: Natuurlijke niet erkende zoon van Gerrigje Vroon.

37. v **Jan den Hartog** geb. 11-04-1859, Nieuwland, overl. 16-07-1859, Nieuwland.

13. **Neeltje Versluis** geb. 17-09-1835, Lexmond, trouwde 09-07-1857, te Lexmond, **Paulus van den Heuvel**, geb. circa 1838, Kedichem, (zoon van **Nicolaas van den Heuvel** en **Annigje Versluis**). Neeltje overleed 23-12-1899, Ameide. **Paulus**: boerenknecht, arbeider, bouwknécht.

*Kinderen:*

38. i **Annigje van den Heuvel** geb. 12-11-1857, Lexmond, beroep dienstbode, trouwde 06-05-1881, te Ameide, **Sijbrand van Zouwen**, geb. circa 1850, Ameide, (zoon van **Cornelis van Zouwen** en **Cornelia Margaretha Labuij**) beroep bouwmanknécht.

39. ii **Klaas van den Heuvel** geb. 14-11-1859, Meerkerk, beroep arbeider, trouwde (1) 05-12-1884, te Ameide, **Margaretha Baas**, geb. circa 1863, Ameide, (dochter van **Floris Baas** en **Trijntje van der Wal**) overl. voor 1891, trouwde (2) 25-04-1891, te Ameide, **Neeltje Schrijvershof**, alias : Heiltje geb. circa 1868, Ameide, (dochter van **Nicolaas Schrijvershof** en **Antje van der Velden**).

40. iii **Gerrigje van den Heuvel** geb. 30-07-1864, Lexmond, beroep dienstbode, trouwde 01-04-1887, te Ameide, **Johannes Versluis**, geb. circa 1862, Leerbroek, (zoon van **Cornelis Versluis** en **Cornelia Versluis**) beroep bouwmanknécht.

14. **Paulina Versluis** geb. 19-02-1838, Lexmond, trouwde **Hendrik den Haak**. Paulina overleed 08-11-1902, Ameide.

*Kinderen:*

+ 41. i **Gerrigje den Haak** geb. 24-03-1880.

19. **Teuntje Versluis** geb. 27-04-1847, Lexmond, trouwde 27-04-1869, te Ameide, **Klaas de Groot**, geb. 12-10-1842, Ameide.

*Kinderen:*

- + 42. i **Gerrit Versluis** geb. 01-12-1868.  
*Kinderen van Klaas de Groot:*
43. ii **Gerrit de Groot** geb. circa 1869. Hij heeft een dochter die woonde in Deventer.
25. **Amel van den Heuvel** geb. 02-12-1833, Lexmond, beroep arbeider, trouwde (1) circa 1865, **Aafje Verweij**, overl. voor 1877, trouwde (2) 14-12-1877, te Meerkerk, **Anthonia Welbie**, geb. circa 1830, Herwijnen, (dochter van **Thomas Welbie** en **Maria van den Meister**). Eerste huwelijk mogelijk te Jaarsveld.
- Kinderen van Aafje Verweij:*
44. i **Cornelis van den Heuvel** geb. circa 1866, Jaarsveld, beroep werkmán, trouwde 05-05-1893, te Lexmond, **Aaltje Verkerk**, geb. circa 1867, Meerkerk, (dochter van **Johannes Verkerk** en **Maaïke van 't Veer**).
45. ii **Pieter van den Heuvel** geb. circa 1867, Jaarsveld, beroep arbeider, trouwde 17-08-1893, te Lexmond, **Janna Huibertje van Bentum**, geb. circa 1872, Lexmond, (dochter van **Jan van Bentum** en **Neeltje Donker**).
46. iii **Adrianus van den Heuvel** geb. circa 1869, Jaarsveld, trouwde 20-03-1891, te Lexmond, **Lena Maria Molenaar**, geb. circa 1873, Lexmond, (dochter van **Jan Molenaar** en **Lena Welbie**).
27. **Hendrik van den Heuvel** geb. 27-01-1836, Lexmond, beroep bouwman, trouwde 12-04-1860, te Lexmond, **Bastiaantje Klein**, geb. circa 1835, Lexmond, (dochter van **Herman Klein** en **Stijntje van Herfen**).
- Kinderen:*
47. i **Cornelis van den Heuvel** geb. 13-07-1863, Ameide, beroep bouwman, trouwde 03-11-1892, te Lexmond, **Annigje Wensleven**, geb. circa 1861, Lexmond, (dochter van **Willem Wensleven** en **Adriana de Jong**).
48. ii **Hendrik van den Heuvel** geb. 04-08-1865, Ameide, beroep bouwman, trouwde 03-03-1893, te Lexmond, **ElisabethCorstinaMarie van der Heijden**, geb. circa 1872, Lexmond, (dochter van **Cornelis Frans van der Heijden** en **Bastiana Bodina de Ruijter**).
29. **Paulus van den Heuvel** (Zie huwelijksnummer 13.)
32. **Peter Versluis** geb. 04-12-1840, Lexmond, beroep bouwman, trouwde 21-06-1872, te Lexmond, **Lijsje Jacoba de Jongh**, geb. 13-12-1841, Ameide, (dochter van **Wouter Boese de Jongh** en **Eva van Krimpen**) overl. 28-12-1919, Tienhoven (ZH). Peter overleed 07-04-1927, Tienhoven (ZH).
- Kinderen:*
57. i **Mert? Versluis** geb. circa 1874, beroep bouwman, wonende Tienhoven (ZH).
58. ii **Wouter Boezen Versluis** geb. circa 1876, beroep bouwman, wonende Tienhoven (ZH).
- + 59. iii **Gijsbert Johannis Versluis** geb. 06-11-1876.

### Vierde Generatie

41. **Gerrigje den Haak** geb. 24-03-1880, Ameide, trouwde 05-10-1900, te Ameide, **Gerrit Jan van der Ham**, geb. 31-12-1879, Ameide, (zoon van **Jan van der Ham** en **Janna Vroon**) overl. 29-01-1949, Rotterdam, begraven Oudendoorn. Gerrigje overleed 20-01-1968, Haarlem, begraven Oudendoorn. **Gerrit**: beroep: schippersknecht, mandenmaker, gemeenteveldwachter en onbezoldigd rijksveldwachter van de gemeente Oudendoorn.

#### *Kinderen:*

60. i **Hendrik van der Ham** geb. 17-07-1901, Ameide, overl. ??-05-1902.  
61. ii **Hendrikje van der Ham** geb. 27-06-1903, Ameide, overl. ??-08-1903.  
62. iii **Janna van der Ham** geb. 10-11-1904, Ameide, overl. 14-08-1970.  
63. iv **Paulina Hendrika van der Ham** geb. 03-08-1909, Ameide, overl. ??-05-1910.  
+ 64. v **Hendrik van der Ham** geb. 16-09-1913.

42. **Gerrit Versluis** geb. 01-12-1868, Ameide, beroep stratenmaker/mijnwerker, trouwde 06-10-1897, te Essen Borbeck (Duitsland), **Amalia Busch**, geb. 15-04-1867, Essen (Duitsland), (dochter van **Joh. Robert Busch** en **Liesette Winterhof**) overl. 01-08-1966, Essen (Duitsland). Gerrit overleed 1911 of 1912, Essen (Duitsland). Gerrit heeft een zoon uit eerdere buitenechtelijke verbintenis met onbekende Duitse vrouw.

#### *Kinderen uit eerste huwelijk van Amalia Busch:*

65. i **Filip Reitemeier** geb. circa 1895, overl. circa 1916. Overleden aan het front.  
66. ii **Josef Reitemeier** geb. circa 1895, overl. circa 1916. Overleden aan het front.  
+ 67. iii **Julius Reitemeier** geb. voor 1898.  
+ 68. iv **Gretchen Reitemeyer** geb. voor 1898.

#### *Kinderen:*

- + 69. v **Toni Verschleusz**.  
70. vi **Liesje Verschleusz** geb. circa 1900, overl. circa 1909.  
71. vii **Agnes Versluis** geb. circa 1901, trouwde (1) **Gottlieb Kelle**, overl. circa 1962, trouwde (2) circa 1963, **Gert Brink**, overl. circa 1980. Agnes overleed circa 1993.  
+ 72. viii **Änne Versluis** geb. circa 1903/1904.  
+ 73. ix **Gerhard Verschleusz** geb. 03-09-1905.  
+ 74. x **Bernhard Versluis** geb. 30-12-1906.  
+ 75. xi **Dina Versluis** geb. circa 1911.

59. **Gijsbert Johannis Versluis** geb. 06-11-1876, Lexmond, beroep bouwman, trouwde 16-03-1899, te Ameide, **Maria de Bie**, geb. 05-09-1870, Tienhoven (ZH), (dochter van **Cornelis de Bie** en **Metje Boom**) overl. 17-09-1944, Tienhoven (ZH). Gijsbert overleed 15-05-1937, Tienhoven (ZH).

#### *Kinderen:*

- + 97. i **Cornelis Versluis** geb. 24-02-1904.  
98. ii **Peter Versluis** geb. circa 1907, beroep landbouwer, wonende Leerbroek.

Vijfde Generatie

64. **Hendrik van der Ham** geb. 16-09-1913, Oudendoorn, beroep boordwerktuigkundige KLM, trouwde 26-06-1938, te Oudendoorn, **Jacoba Adriana Glaser**, geb. 08-04-1915, Nieuw Helvoet, (dochter van **Marius Franciscus Glaser** en **Kommertje van Rozenburg**).

*Kinderen:*

99. i **Gerda van der Ham** geb. 06-05-1940, Willemstad (Curaçao).  
100. ii **Gert Jan van der Ham** geb. 25-09-1946, Heemstede.

67. **Julius Reitemeier** geb. voor 1898, trouwde **Johanna**. Julius overleed circa 1970.

*Kinderen:*

101. i **Willie Reitemeier** trouwde circa 1946, te Altenessen (Duitsland), **Else**. Willie overleed circa 1996.  
102. ii **Malie Reitemeier** trouwde te Altenessen (Duitsland), **NN. Schoppa**.

68. **Gretchen Reitemeyer** geb. voor 1898, trouwde **Albert Moos**. Gretchen overleed circa 1980.

*Kinderen:*

103. i **Clärchen Moos**.  
104. ii **Carl Moos**. Overleden in de Tweede Wereldoorlog.  
105. iii **Albert Moos** trouwde **Edith Conrad**. **Edith**: zuster van Karl Conrad, wonende in het Sauerland of Weserland.

69. **Toni Verschleuz** trouwde **Heinrich Schrodke**.

*Kinderen:*

106. i **Hanni Schrodke** trouwde **Karl Conrad**.

72. **Änne Versluis** geb. circa 1903/1904, trouwde **Emil Förster**. Änne wonende Düsseldorf (Duitsland). **Emil**: Overleden tijdens een vakantie op Tenerife.

*Kinderen:*

107. i **Hannelore Förster** trouwde **Walter**.  
108. ii **Ernst Förster** trouwde **Inge**.

73. **Gerhard Verschleuz** geb. 03-09-1905, Essen (Duitsland), beroep ankerwikkelaar, trouwde 04-09-1929, te Arnhem, **Maria Wilhelmina Sikkink**, geb. 06-12-1901, Arnhem, overl. 01-04-1986, Zevenaar. Gerhard overleed 01-01-1993, Utrecht.

*Kinderen:*

- + 109. i **Jacoba Bertha Verschleuss** geb. 22-12-1931.

74. **Bernhard Versluis** geb. 30-12-1906, Altenessen (Duitsland), trouwde (1) **Elisabeth Elfriede Marek**, alias : Else geb. circa 1907, Breslau (Polen), (dochter van **Ida Marek**) overl. circa 1938, trouwde (2) 1941, **Liesel Kurt**, geb. circa 1906, overl. circa 1978. Bernhard overleed 02-06-1945.

*Kinderen van Elisabeth Elfriede Marek:*

- + 110. i **Lore Versluis**.  
+ 111. ii **Berni Versluis** geb. circa 1935.

75. **Dina Versluis** geb. circa 1911, trouwde **Peter Gransch**, overl. circa 1986. Dina overleed circa 1996.

*Kinderen:*

112. i **Margret Gransch** geb. 01-01-1932, trouwde (1) **Kurt Waschkau**, overl. 1962, trouwde (2) gescheiden in, **NN. Heise**. Margret wonende Essen (Duitsland). **Kurt**: Overleden aan complicaties na een operatie aan de amandelen.

97. **Cornelis Versluis** geb. 24-02-1904, Tienhoven (ZH), beroep landbouwer, trouwde 24-04-1935, te Gorinchem, **Magdalena Maria Beusekom**, geb. 28-10-1907, Gorinchem, (dochter van **Jan Beusekom** en **Maria de Kuijper**).

*Kinderen:*

122. i **Maria Versluis** geb. 22-09-1935, Tienhoven (ZH), trouwde 15-02-1956, te Tienhoven (ZH), **Jacob den Oudsten**, geb. circa 1928, Ameide, (zoon van **Nicolaas den Oudsten** en **Willemijntje Terlouw**) beroep landarbeider, wonende Carstairs (Canada).
123. ii **Jannie Maria Versluis** geb. 07-07-1938, Tienhoven (ZH).

**Zesde Generatie**

109. **Jacoba Bertha Verschleuss** geb. 22-12-1931, Arnhem, beroep directiesecretaresse, trouwde (1) 11-05-1955, te Arnhem, **Hendrik Reinders**, geb. 05-01-1931, Arnhem, (zoon van **Johannes Antonius Reinders** en **Christina Onderstal**) overl. 20-04-1956, Arnhem, trouwde (2) 09-11-1963, te Zevenaar, **Albert Niekamp**, geb. 05-09-1930, Brummen, (zoon van **Egbertus Niekamp** en **Hendrika Johanna Harmsen**) beroep chartered accountant. Jacoba wonende Bunnik.

*Kinderen van Hendrik Reinders:*

124. i **Hendrik Reinders** geb. 06-06-1956, Arnhem.

*Kinderen van Albert Niekamp:*

125. ii **Egbert Gerrit Niekamp** geb. 16-08-1964, Zoetermeer, beroep logistics consultant, wonende Milaan (Italië).
126. iii **Gerard Esse Niekamp** geb. 25-05-1967, Zoetermeer.

110. **Lore Versluis** trouwde 1958, **Cor van Dijk**, geb. 15-09-1927, Arnhem, (zoon van **Cornelis van Dijk** en **Eva Christina Kruk**) wonende Arnhem.

*Kinderen:*

127. i **Ilse Selma van Dijk** geb. 27-04-1961, Arnhem, trouwde **Gerrit van den Brink**, geb. 04-08-1961, wonende Arnhem.
128. ii **Bernice van Dijk** geb. 04-06-1964, Arnhem, trouwde **Johan Uittenhout**, geb. 13-11-1961. **Johan**: Wonende Arnhem-Elderveld.

111. **Berni Versluis** geb. circa 1935, trouwde gescheiden in, **Eva Weiche**.

*Kinderen:*

129. i **Andrea Versluis** geb. 06-07-1960.

## EEN ACTE UIT 1286

De heer Heniger heeft in jaargang 1994 nr. 2, blz. 16, Arnout I van Herlaar (1281-1296) vermeld als eerste heer van Ameide, die een oorkonde in het Nederlands liet uitvaardigen.

Via het Rijksarchief te Utrecht ontving ik onlangs op aanvraag een kopie uit een oorkondenboek, betrekking hebbende op een acte van Arnout, heer van Herlaar uit 1286.

Het lijkt me leuk die tekst hier weer te geven voor "u allen te weten en verstaen" en "groete alle di dese breif sien en die horen."

J.P. Veerman

1286. Arnoud, heer van Herlaar, sluit met de geerfden aan de Lek tussen de Diefdijk en de Anmeiderzijdwinde een overeenkomst betreffende het graven van een watergang door zijn gerecht.

*Oorspr. (A): Archief Vijfheerenlanden, Vianen. Uith. zegel verloren. Plica niet meer (?) aanwezig.*

*Afschrift 18e eeuw, (B): ARA., 's-Gravenhage, handschriftenverzameling van de Derde Afdeling, no. 256. fol. 12v.*

*Druk: De Fremery, Suppl.: no. 242.*

*Reg.: Hingman, Inv. Vijfheerenlanden, blz. 2- Brom, 11, no. 2201. Verg. No. 2180.*

*De tussen O geplaatste passus zijn aangevuld naar B.*

In Ghodes namen amen.

Wi Arnott, here van Herler, don groete alle, di desen brief sin ende horen.

Wi don U allen te weten ende te verstaen, dat wi overen ghedraghen hebben met allen den ghoden luden, di wonen an die Lecke, tuschen den Difwech ende di sidewende tot der [A]meyde, van din waterganc in den Seric in minen lande aldus, dat si den Seric graven ende veghen ende rumen ende scouwen [doen] al min gerecht dor na horen wille, ende dardor weteren na horen bederve met duschedanen vorewarden, dat in den Seric niman vischen sal met korven noch met fuken, noch weren setten sal, sunder met waden of met seghen. In din waterganc sal mede weteren min lant, dat mi orbarlic is. In den Seric en moten ghene brucgen licgen, si en lic op dri jucken.

Dese v[orewarden] di hebbe wi ghelovet te houdene bi onser sekerhede ende onse nacomelingen [immermeer wael te houden, mar worde] dat lant ridende ende rede 1111 jar overen sunder were, so were [de waterganc] vri ons of onse nacomelingen.

[Ende dat]<sup>a)</sup> dese vorewarden stade [blive] ende vast, so heb [wi] hem desen brief ghegheven met onsen [segh]el besegelt.

Dese brief wart ghegheven in den jar ons Heren MCCLXXXVI.



## DE HISTORISCHE GEMEENTEWAPENS

Iedereen kent het Gemeentewapen dat tot de herindeling in 1986 gevoerd werd. Maar wist u dat vóór die tijd een totaal ander wapen bestond?

Onze speurtocht naar de herkomst hiervan liep al snel op dood spoor; binnen de Gemeente en zelfs bij de Hoge Raad van Adel kon niemand ons de oorsprong vertellen, zo bleek uit de stukken: **HET WAS NIET OFFICIEEL ERKEND!**

Gelukkig slaagden wij erin dit blanco stukje geschiedenis te herleiden; teneinde de herkomst te kunnen begrijpen nemen wij u mee naar het prille begin, een klein stukje geschiedenis in vogelvlucht.

Zoals u wellicht weet is Tienhoven zeer oud, de eerste gronden zijn omstreeks 1100 ontgonnen. De naam dateert uit ca. 1250 toen 'Tien hoeven van elk zestien mergen' werden uitgegeven. (Tien stukken land van bepaald oppervlak, heerlijkheden genoemd). In de geschiedenis worden Tienhoven en Ameide daarna steeds als eenheid genoemd, hierover later meer.

De Bisschop gaf het Leenrecht van de heerlijkheden aan zijn Banierdrager, de heer van Goor uit Overijssel. Na 1258 vermeldt de geschiedenis plotseling een andere Banierheer: de heer Arnoud van Herlaer. Het zou te ver voeren de gehele geschiedenis in dit hoofdstuk te behandelen, dus vliegen wij door de tijd met de volgende jaartallen:

- ◊ 1258-1400 opvolgende geslachten Herlaer.
- ◊ 1418-1684 opvolgende geslachten Brederode.
- ◊ 1684-1725 drie heren van het geslacht van der Lippe die nu een groot gebied van veel heerlijkheden bezitten.

In 1725 worden alle rechten verkocht aan de Staten van Holland die op hun beurt de heerlijkheden uitverkopen.

Het betreft: Landen van Ameide en Vianen, Amaliënstein, Lexmond, Heykoop, Meerkerk, Noordeloos en Langerak.

Arnout van den Bergh (gehuwd met Margaretha van Eyk) koopt Ameide en Tienhoven voor de som van Hfl. 40.000,-; na enige strubbelingen wordt in 1730 de verkoop door een Verley acte bekrachtigd. Hij bezit nu: Herlaer met 22 mergen lands en nog eens 9 mergen, het Tienhovensche en Termeuseveer, de visserij voor beide plaatsen op de Lek enz. enz.

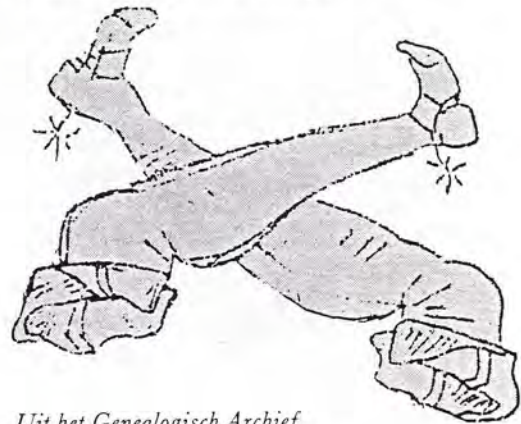
Hij heeft geen eigen kinderen maar wel een 'adoptiezoon' of petekind, Arnout Leers, die uiteindelijk de heerlijkheden van Herlaer, Ameide en Tienhoven erft.

Na een stevig proces om een zilveren beker wordt er bij verdrag unaniem besloten dat de

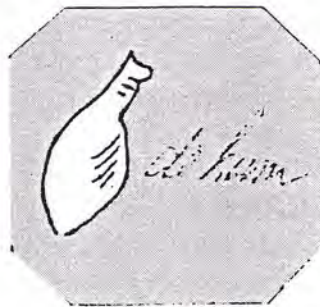


AMEIDE

*Ameide (Z. H.). Van lazuur, beladen met een pal en verzeld van twee smallere, alles van goud. (b : 24-7-1816). Niet vermeld in de wapenbeschrijving is het feit, dat het schild is gedekt met een zilveren helm in front, met als helmteken 2 geharnaste, bij de pols aan elkaar gebonden armen, opkomend uit de helm, geheel van zilver.*



*Uit het Genealogisch Archief.*



*Arnoud Leers wettich  
Matthew Leers Consul  
van den Koning van  
Brennacken te Stankes  
in 1680 getrouwd met  
Angelica van Wijker  
Nooth, vermeld in de  
Wapenherald 1902 pag.  
503.*

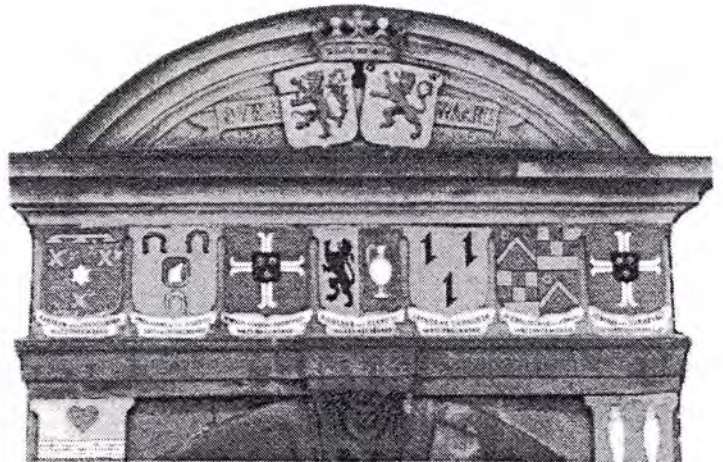
heerlijkheid van Tienhoven naar diens zuster Johanna Leers overgaat. In 1745 is alles geregeld, waardoor Tienhoven zelfstandig verder gaat en wij de oorsprong van het oude 'Gemeentewapen' terugvinden! Een deel van het familiewapen van het geslacht Leers bestond uit twee schuin gekruiste zwartgespoorde laarzen welke werden toegevoegd aan een bestaand wapen van Ameide. (Op latere afbeeldingen werden deze verbasterd tot armen hetgeen onjuist is). Het Hartschild bestaande uit 'IN BLAUW EEN HAM VAN NATUURLIJKE KLEUR blijft bij Johanna en komt aldus in Tienhoven (natuurlijke kleur = zilver). Zij is gehuwd met François van der Hoeven, waardoor bij verdrag alle rechten automatisch op hem overgaan en de geschiedenis verder beschreven wordt onder zijn familienaam. François voert in zijn familiewapen drie hoefijzers: het Hartschild van Johanna wordt daarin opgenomen, het is vrijwel zeker dat vanaf dat moment dit schild als Zegel c.q. Gemeentewapen wordt gehanteerd.

Uit dit huwelijk wordt op 31 oktober 1724 een zoon, DirkJean van der Hoeven geboren. Na het overlijden van François erfte DirkJean de heerlijkheden van Tienhoven. Hij is Bankier en Koopman, heeft de titel: 'agent van de Marine van Vrankrijk' en krijgt door de erfenis zijn tweede titel 'Heer van Thienhoven.'

Op 4 juli 1772 verklaart hij het ambt van Waterheemraad te willen vervullen, getuige het contract uit de resolutieboeken van het Bestuur van het Waterschap de Overwaard waarvan het volgende citaat:

'Heden heeft de Heer DirkJean van der Hoeven Heer van Thienhoven Agent van de Marine van Vrankrijk zig aan 't Collegie geadresseert, te kennen gevende, dat voornemens was de Waterheemraadsplaats wegens Herlaer door 't overlijden van den Heer Mr. M. Pompe, sedert enige tijd vacant zijnde, heeft in Persoon, als heer van Thienhoven te bekleden, vertonende een Verleybrief van de AmbachtsHeerlijkheyd van Thienhouen, waar uyt kwam te blijken, dat de Heer van Thienhoven is verleend met het regt lot het aanstellen van een Waterheemraad in den Overwaard, volgens het nevengaande contract.'

Nadat het contract is ondertekend wordt het flink beklonken in het Gemeenlandshuis aan de Elshout, het drinkboek van de Overwaard getuigt hiervan.



Op de gevel van het gebouw 'De Overwaard' te Kinderdijk is het familiewapen van Dirk Jean van der Hoeven te zien..



*V. Brouck*  
*J. P. Van Hoij* *Abt. Van Pellamys*  
*Van der Hoeven van Thienhoven* *Boon*  
*L. A. G. H. H. H.* *Christ. D. J. J.*  
*W. S. C. J. J. J.*

Vanwege 'de swakke constitutie des lichaams' wordt het contract op 15 oktober 1788 ontbonden; in 1799 overlijdt DirkJean waarna Tienhoven in andere handen overgaat. In een persoonsregister van 1848 wordt gemeld dat Vrouwe A.H.E. Ram, weduwe van Mr. L.T. Nepveu, thans eigenaresse is van Tienhoven; wat er daarna is gebeurd konden wij wegens tijdgebrek niet achterhalen. Zeker is wel, dat na 1725 - het geslacht van de Lippe - Tienhoven niet meer in Adellijke handen was.



Terug nu naar waar het allemaal om begonnen was: De Historische Gemeentewapens. Op 26 mei 1941 stuurt de heer Vos van Steenwijk, voorzitter van den Hoogen Raad van Adel, een brief aan de Gemeente Tienhoven waarin gevraagd wordt naar de herkomst van het onterecht gevoerde 'Gemeentewapen'.

In de archieven van de Raad, die sedert 1814 alle Adellijke Gemeentewapens registreert, komt Tienhoven niet voor. Er wordt nu zeer snel actie ondernomen, waardoor op 18 juni 1941 de Secretaris van het Departement van Algemene Zaken 'besluit aan de Gemeente Tienhoven een wapen te verlenen, waarvan de beschrijving luidt als volgt: *'in goud een beurtelings gekanteelde dwarsbalk van keel en over alles heen een leeuw van hetzelfde, getongd en genageld van azuur, een barensteel van hetzelfde over de borst van den leeuw heengaande. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paarten.'* Dit wapen is gebaseerd op de geslachten Herlaer en Breederode.

Op 30 augustus 1941 bevestigen Burgemeester en Wethouders van Tienhoven het wapen te accepteren. In 1986 echter wordt na de herindeling het huidige wapen van de Gemeente Zederik ingevoerd.



#### WAPEN VAN DE GEMEENTE ZEDERIK

*Bij koninklijk besluit van 5 juni 1986 is het door de gemeenteraad ingestelde wapen voor de gemeente Zederik goedgekeurd. De beschrijving van dit wapen luidt als volgt:*

*In goud een paal van zilver, gekanteeld gezoomd van keel en beladen met een zeven bladige roos van keel, gepunt van goud.*

*Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.*



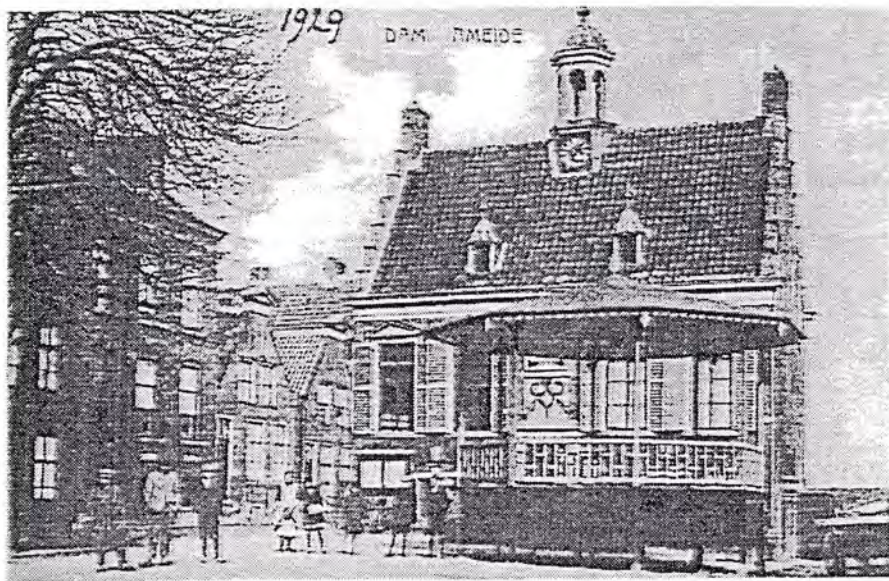
## 2. De geschiedenis van het stadhuis

Het stadhuis van Ameide is gebouwd in 1644 door een onbekende architect in 17<sup>e</sup> eeuwse stijl, in opdracht van Johan Wolfert van Brederode, heer van Vianen en Ameide. Men gebruikte voor de bouw alleen baksteen en hout, maar daarnaast is in de versieringen ook zandsteen en Belgisch hardsteen verwerkt. De eerste steen werd gelegd door zijn zesjarige zoon Hendrik. Een gedenksteen boven de ingang aan de westzijde van het gebouw herinnert hieraan. Er staat op vermeldt:

*'Anno een duysent ses hondert veertich en vier  
Heeft Jor Hendryck van Breedrode, Drossart alhier  
Op den sevenden April met syn edle hant  
Den ersten steen van dit stadthuis selver geplant.'*

Van 1755 tot en met 1764 kon Ameide, in verband met een tekort aan de financiën, het stadhuis niet zelf meer onderhouden en kreeg men jaarlijks 946 gulden, 15 stuivers en 12 penningen subsidie van de Staten van Holland. Toen men om verlenging vroeg werd dit toegestaan, mits het gebouw publiekelijk werd verkocht met toestemming om het slopen, maar zover is het nooit gekomen. Tot 1941 werd het stadhuis als gemeentehuis gebruikt, maar toen er een pand vlakbij het stadhuis vrijkwam werd dit gekocht en vestigde het secretariaat zich hier, omdat het stadhuis ruimtegebrek had. Door de 3 eeuwen heen is het stadhuis in bezit geweest van verschillende heren, maar in 1958 werd het stadhuis aangeboden aan de gemeente voor het symbolische geldbedrag van f 1,-. Er werd echter wel de voorwaarde gesteld dat na restauratie het stadhuis weer als raad- en trouwzaal kon worden gebruikt. (zie krantenbericht op blz. 4)

In 1961 is het gebouw grondig gerenoveerd, maar in 1986 verhuisde het gemeentehuis naar het naastgelegen Meerkerk en bleef het gebouw alleen als monument achter en wordt alleen nog als trouwzaal gebruikt. Sinds 1992 à 1993 bevindt zich in het stadhuis de Wereldwinkel en de Historische Vereniging, die ook het medebeheer heeft. Op dit moment wordt het stadhuis weer grondig gerenoveerd.

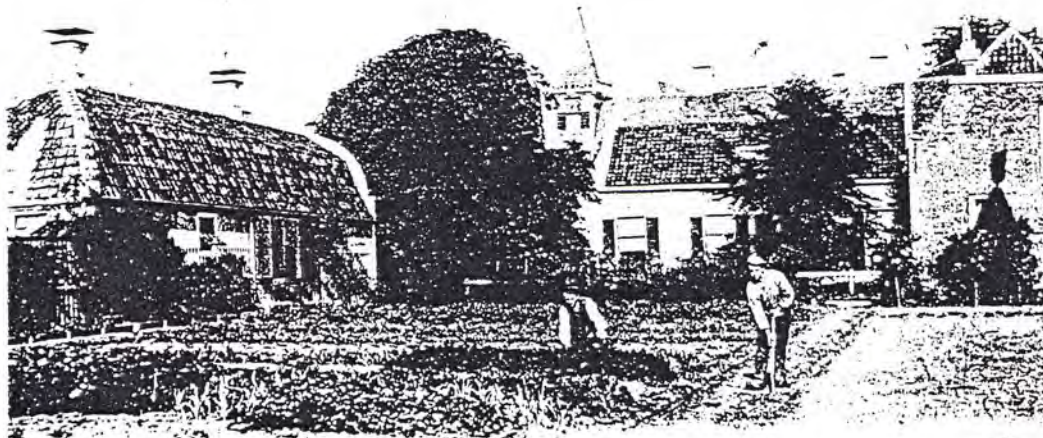


Ameide

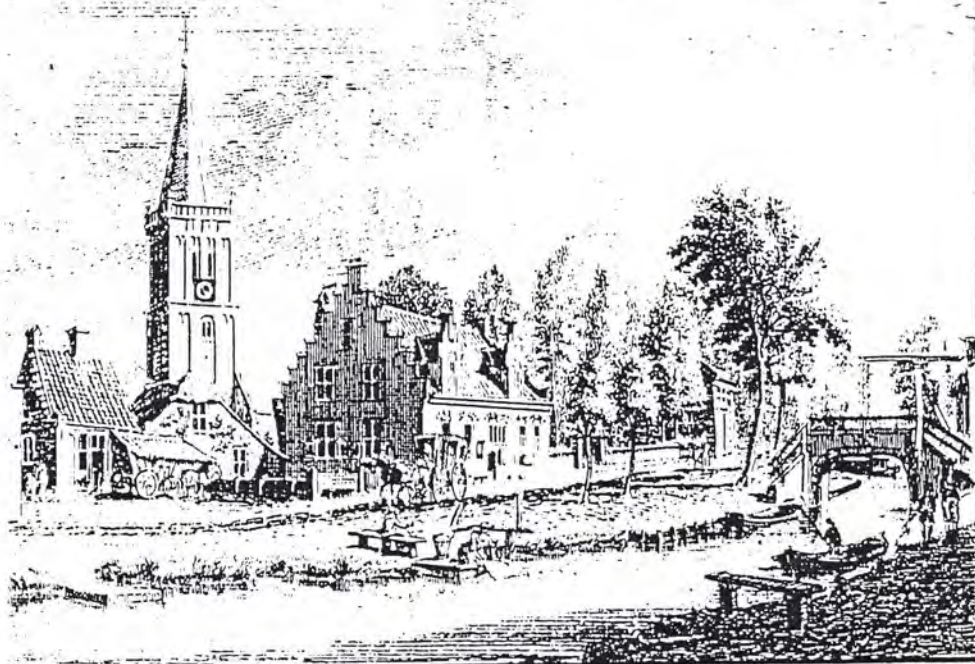
Het middelpunt van het Lekstadje Ameide werd gevormd door de Dam. Aan deze dam lag een klein, maar statig stadhuis. Het pand werd in 1644 gebouwd. Door de muzikent is nog net het stadswapen van Ameide te zien. Links liep de Voorstraat, waar enkele prachtige herenhuizen stonden, waaronder het deftige Gemeenlandshuis uit 1760.

LOPIK (eerste deel):

Vanaf de dijk vóór Ameide ziet men de kerktoren van Lopik (pl.1). Het is een 15-e eeuwse kruiskerk. Een prent van Hendrik Spilman (1745) toont aan dat de toren hoger is geweest (ongeveer 50 m) (pl.2).



pl.1



pl.2

L. B. del. 1745.

Met DORP LOPIK van eene andere zyde.

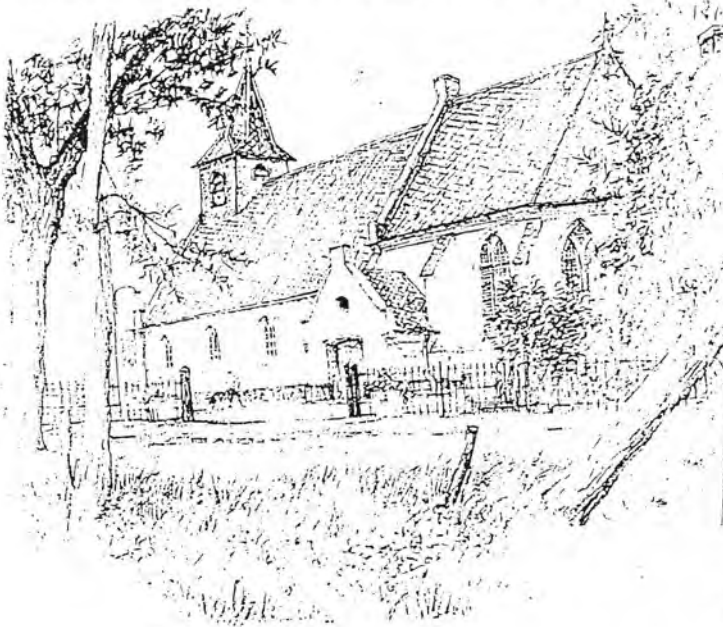
J.C.S.f.

De gemeente Lopik omvat de kernen: Lopik-dorp, Lopikerkapel, Uitweg, Jaarsveld, Willige Langerak, Cabauw, Polsbroekerdam, Polsbroek en Benschop, zie Kuyper (1865) (pl.3).

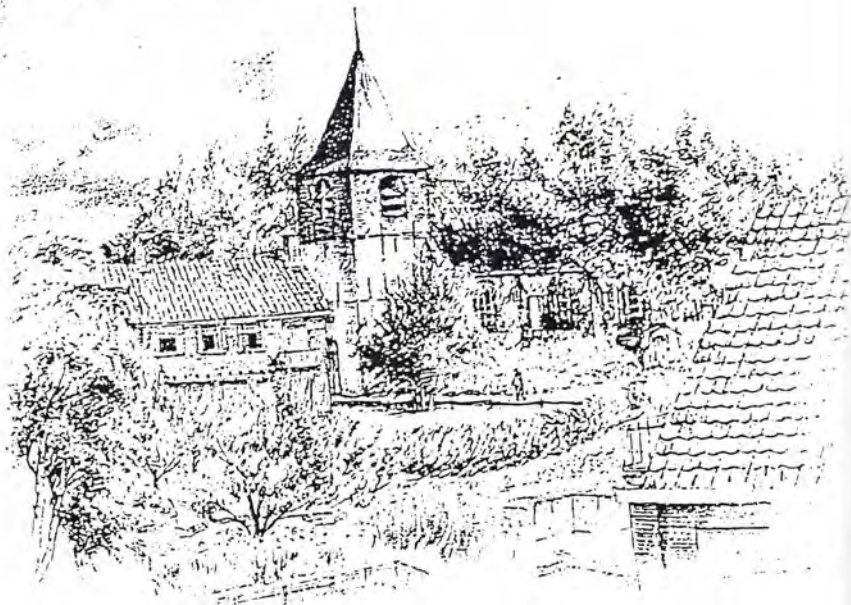


pl.3

Te Lopikerkapel staat een laat-gotische éénbeukige kerk met toren en versterkt met steunberen (pl.4). Te Willige Langerak vindt men een kerk met toren (1627) op de plaats waar reeds in 1272 een bedehuis stond (pl.5).



pl. 4



pl. 5

Herman de Man (1896-1946) beschreef de schoonheid van de Lopikerwaard. In zijn DE KLEINE WERELD wandelt men samen met twee bedelaars over de Voordijk langs de Voorwetering van Schoonhoven naar IJsselstein. Men volgt dan de kronkelige loop van de LOBEKE (een verlaten bedding van de Lek). Deze LOBEKE bestond oorspronkelijk uit 2 aparte stroompjes die tijdens de ontginning in de 11-e eeuw door een recht stuk van 5 km verbonden werden. Bij de ontginning van het gebied begon men bij de oeverwallen van Lek en IJssel waarna loodrecht daarop kavels werden uitgezet van 1000 tot 1300 m bij 115 m.

Tegenover Ameide ligt de (VERMEISE- of TERMEISE) BOL, nu DE WIELSE- EN VOGELZANGSE WAARD geheten. Bij Lopikerkapel ligt de DE RTIENMORGEN WAARD. Beide zijn natuurreservaten.

De laatste WATERSNOOD in dit gebied is geweest die van 1751 toen de Lek ter hoogte van Jaarsveld op twee plaatsen brak. Mogelijk inspireerde deze ramp Herman de Man bij het schrijven van zijn boek: HET WASSEDE WATER.

bronnen (o.a.):

- 1/ FIETSEN LANGS DE UTRECHTSE UITERWAARDEN (Prov. Utrecht),
- 2/ Verkenningen vanuit Schoonhoven in het begin van onze eeuw van H.A. Voet (1979),
- 3/ GEMEENTEGIDS van Lopik,
- 4/ LOPIK NU in 22 tekeningen 1969, tekeningen Chris Schut, teksten J.G.M. Boon,



## KRIBBIGE KWESTIE VERDEELT NOORD EN ZUID

Sinds 6 oktober vorig jaar is het vrede tussen ons waterschap en dat van De Stichtse Rijnlanden. Een bocht van de noordelijke Lekdijk is afgesneden, waaraan het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden flink heeft meebetaald. Daarmee kwam een eind aan ruim 400 jaar bittere strijd.

We gaan terug naar 19 september 1582. In Vianen is een illustere gezelschap bijeen. Twee partijen gaan onder leiding van afgevaardigden van de Staten van Holland en Utrecht aan de noordoever een strekdam bekijken die een paar jaar eerder tegenover de kerk van Tienhoven is aangelegd. De noordelijke partij bestaat uit de Lopikerwaard, de Krimpenerwaard en de heren van IJsselstein, Lopik en Zevender. De zuidelijke partij bestaat uit de Alblasserwaard en het Land van Vianen. De bewuste strekdam is volgens de Utrechtse landmeter Jan van Berck zo'n 220 meter lang, waardoor de Lek hier nog maar 135 meter breed is. Van Berck zal de exacte maten nog eens opnemen en aantekenen op een kaart die hij op last van de Staten van Holland heeft gemaakt.

De partijen staan lijnrecht tegenover elkaar. De noordelijken hebben de dam gelegd ter bescherming van hun dijk en stellen dat de zuidelijke oever sindsdien meer aanwas heeft gekregen. De stroomafwaarts gelegen

middelwaard De Bol is na aanleg van de dam hoger komen te liggen. Beide punten tonen aan dat de stroom van de rivier niet tegen de zuidelijke dijk aan is gekomen, maar keurig het midden is blijven volgen.

### EEN GEVAAR VOOR DE SCHEEPVAART

De zuidelijken betwisten dat. Hoe is het anders mogelijk dat hun dijk boven Tienhoven op verschillende plaatsen is verzakt? Omdat de dam tot ver over het midden van de rivier strekt, is de zuidelijke dijk het meest kwetsbaar bij ijsgang op de rivier. Zo'n grote dam is trouwens nergens te vinden en een gevaar voor de scheepvaart. Als de noordelijken hun dam niet snel inkorten, doen de zuidelijken dat wel!

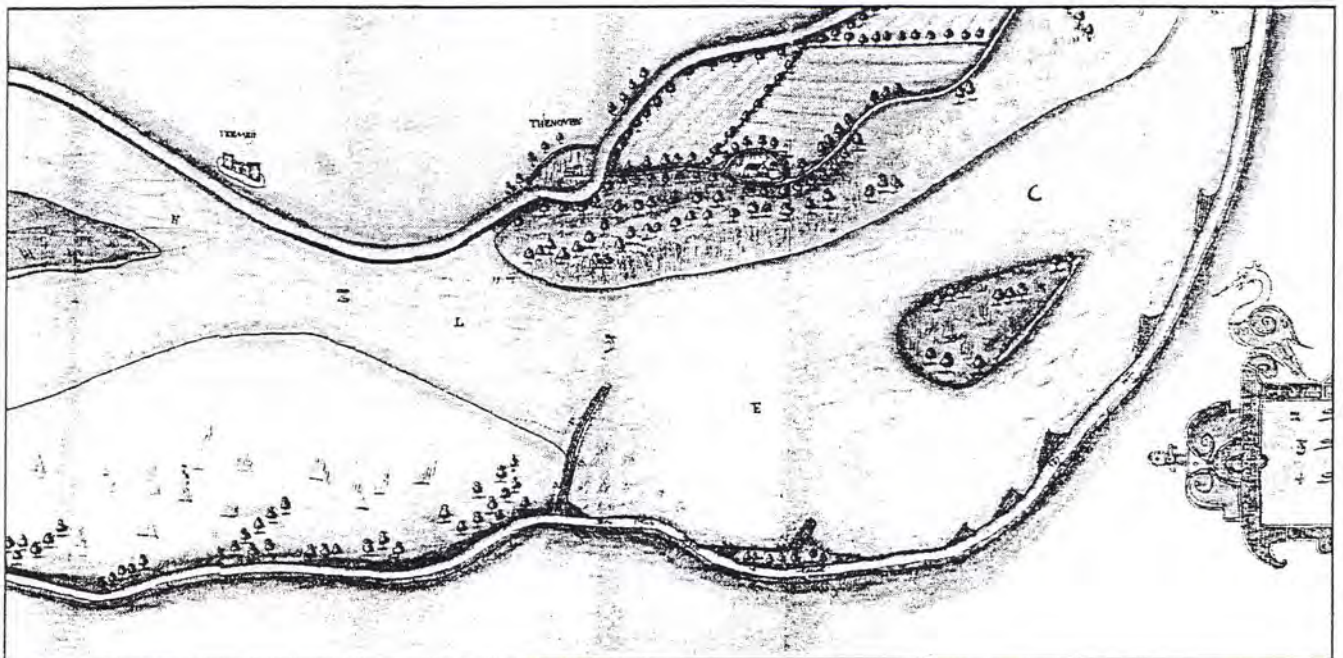
De noordelijken stellen dat, mocht de dam al over het midden komen, ze daar het volste recht toe hebben, want Ameide en Tienhoven zijn lenen van Utrecht. Het inzakken van de zuidelijke dijk is het gevolg van slecht onderhoud en het vergaan van

twee zuidelijke strekdammen. Volgens een verklaring van enkele schippers is de betwiste dam juist een verbetering en zou een lichtbakken op het hoofd eventuele problemen na zonsondergang voorkomen. Tot zover de noordelijken.

### OP EIGEN HOUTJE

Maar al waren alle klachten terecht, ieder heeft het recht dammen te leggen, ongeacht de gevolgen voor anderen. Dat ene Johannes Basius in mei arbeiders aan de dam had laten weggagen, was dus een grof schandaal. Basius had blijkbaar op eigen houtje gehandeld. Hij was dan wel raad van prins Willem van Oranje, maar die zou als heer van IJsselstein dat natuurlijk niet hebben goedgekeurd. De zuidelijken zeggen dat Ameide en Tienhoven wel degelijk Hollands zijn. Waar halen de noordelijken trouwens het recht vandaan? Enkele jaren geleden hebben ze ook al een dam bij Langerak gesloopt. De noordelijken op hun beurt stellen dat er nog drie dammen bij Liesveld liggen. Dus waar praten ze eigenlijk over.

Het gekissebis is een moeilijke zaak voor de afgevaardigden van beide Staten. Op 21 oktober stellen



De strekdam waar het 400 jaar geleden allemaal om was begonnen.



ze voor dat de dam wordt ingekort als binnen drie jaar de zuidelijke dijk door ijsgang beschadigd raakt. Nee, zo reageren de zuidelijken op 16 april 1583, de dam moet nu al worden ingekort en na drie jaar helemaal weg. Hun dijken waren namelijk in november en december 1582 door 'vehemente tempeesten ontramponeert'. Het lijkt wel geheimtaal, maar

ze bedoelden dat de dijken door hevige stormen waren gehavend. Geen woord Frans was erbij toen de rekening van de besognes rond de betwiste krib werd opgemaakt. Alleen al de Alblasserwaard had aan deze kwestie f 422,20 uitgegeven, voornamelijk aan wijn en bier voor de heren bestuurders die extra moesten vergaderen. Hoe de zaak uitein-

delijk is afgelopen, is overigens niet bekend.

(Bronnen: archief Alblasserwaard, inv.nr. 192, folio's 46-62v en 171 en inv.nr. 539.)

*René van Dijk*



70. Een herinnering aan het pont- en voetveer te Tienhoven, dat de verbinding onderhield met Lopik-Jaarsveld. Sinds dit in 1964 is opgeheven, lijkt „Overlek” wel heel ver weg, enkel het schitterend uitzicht daarop hebben we behouden. Niet verdwenen is het café „Welgelegen”, gebouwd in 1875, wel de twee-eenheid herbergier-veerbaas. Wat eveneens nagenoeg verdween, is de mogelijkheid om de Lopikerwaard te bedienen met waren uit onze Waard. Ja, rivieren verbinden en scheiden, bieden vergezicht en inspiratie! Zie nog even om naar 1 of het voorplaatje: *Over de dijk daar floten de boten. / Die waren geweldig aan 't slepen. / En hadden een onfatsoenlijk plezier. / In de deftig zeilende schepen. / Die hielden zich quasi wat achteraf, / maar eigenlijk legden ze 't lelijk af.* (Adama van Scheltema in „De Dijk”.)



## AMEIDE: BASTIDESTAD

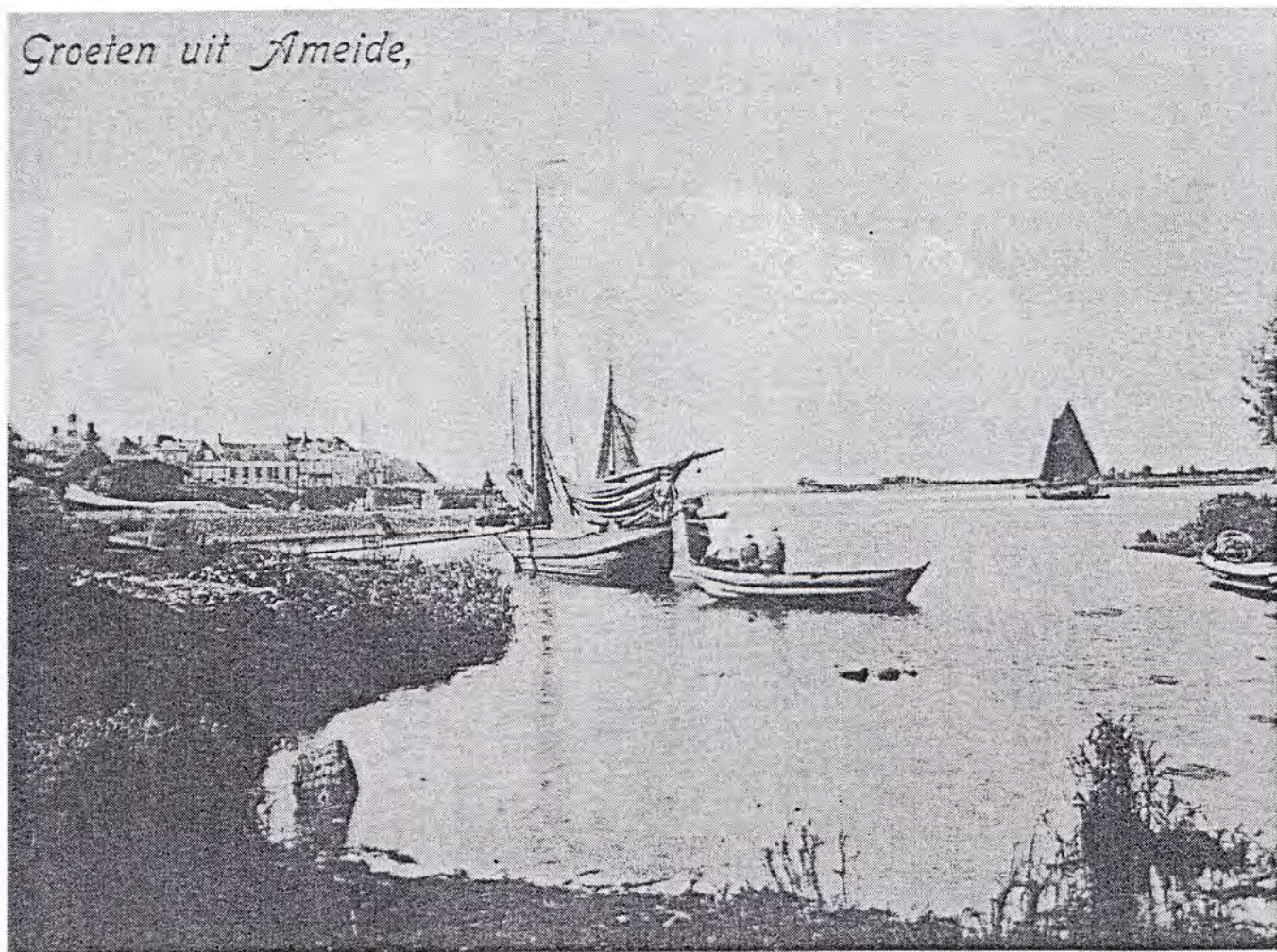
Het Bastidesteden-project is gebaseerd op de Nadere Uitwerking Rivierengebied, als beleidsvoornemen uit de Vinex.

Het project is een samenwerkingsverband tussen 11 plaatsen.

Het betreft de ontwikkeling van waterfronten, stedelijke ontwikkeling, recreatie en toerisme.

In een volgend nummer meer over dit onderwerp.

*Groeten uit Ameide,*



Bereamde Kosten van de onderstaande  
werken voor de Begraafplaats te Amstede  
July 1873

Een Lijkhuisje volgens bijlynd Schets / 1100 =  
 een 2den hek volgens nr: 1 " " / 260 =  
 een nieuwe muur . . . . . / 110 =

Totaal. / 1510 =

Een Lijkhuisje zonder beenhok volgens  
 detelje Schets lang 110 M. . . . . / 350 = 00  
 een 2den hek nr: 2 . . . . . / 225 = 00  
 de bestaande muur repareren  
 met Portland gaten en wegen vol  
 Letten en grijs Zandem . . . . . / 175 = 00

Tamen / 750 = 00

Wanneer echter het eerste wordt  
 aangenomen dan kunnen de Steen  
 van de oude muur afgenomen ge-  
 bruikt worden voor het Lijkhuisje  
 waardoor het eerste Totaal wordt . . . . . / 1000 =

Alles berekend volgens de  
 tegenwoordige Marktten  
 Amstede July 1873

Wm Verheij.



